

Karvian kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

Hyväksytty

Kunnanhallitus 19.9.2022

172 §

1. Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

1.1 Turvallisuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa

Turvallisuskulttuurilla tarkoitetaan organisaation kykyä ja tahtoa ymmärtää, millaista on turvallinen toiminta, millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy ja miten niitä voidaan ehkäistä, sekä kykyä ja tahtoa toimia turvallisesti, ehkäistä vaarojen toteutumista ja edistää turvallisuutta.

Turvallisuusnäkökulma liittyy kiinteänä osana kuntaorganisaation toimintaan. Kunnan johdon, henkilöstön ja luottamushenkilöiden asenteet sekä ymmärrys ja tahto toimia turvallisesti ovat perusta kunnan turvallisuustyölle.

Karvian kunnan toiminnan päämääränä on turvata kuntalaisten elinmahdollisuudet (ruoka, lämpö, vesi jne.) kaikissa oloissa sekä täyttää kunnan määrätyt velvoitteet täysimääräisinä ja oikea-aikaisesti. Turvallisuusnäkökohdat otetaan huomioon kunnan maankäytön ja alueiden suunnittelussa sekä palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa.

1.2 Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat

Elintärkeät toiminnot ovat lähtökohta varautumisen suunnittelulle kaikilla vastuu- ja suunnittelutasoilla.

Suomalaisen yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat (YTS 2017):

- johtaminen
- kansainvälinen ja EU-toiminta
- Suomen puolustuskyky
- sisäinen turvallisuus
- talouden ja infrastruktuurin toimivuus, huoltovarmuus
- väestön toimintakyky ja palvelut sekä
- henkinen kriisinkestävyys

Joista Karvian kunnassa merkittävimmät ovat:

1) Sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen

Käsittäen muunmuassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen, väestön suojaamisen, pelastustoiminnan, rikosten torjunnan ja rajaturvallisuuden varmistamisen sekä ympäristövahinkojen torjunnan.

2) Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

Käsittäen mm. taloudellisten voimavarojen kohdentamisen, rahoitusjärjestelmän toiminnan turvaamisen, julkisen hallinnon ICT:n turvaamisen, sähköisen viestinnän käytettävyyden varmistaminen, poltto-aine- ja voimahuollon turvaamisen, liikennepalveluiden käytettävyyden varmistamisen, viestintäverkkojen toiminnan varmistamisen, jätehuolto, rakentamisen ja asumisen turvaamisen, vesihuollon turvaamisen, tulvariskien hallinnan sekä elintarvike- ja päivittäistavara- ja huollon turvaamisen.

3) Väestön toimintakyky ja palvelut

Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut. Niillä edistetään väestön itsenäistä selviytymistä kaikissa tilanteissa.

Käsittää muunmuassa väestön viimesijaisen toimeentulon turvaamisen (nykyisin Kelan vastuulla), sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden turvaamisen sekä keskeisten koulutuspalveluiden häiriöttömän jatkumisen.

4) Henkinen kriisinkestävyys

Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden ja yhteiskunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksista. Hyvä henkinen kriisinkestävyys edistää kriiseistä toipumista. Käytännössä henkistä kriisinkestävyyttä pidetään yllä

huolehtimalla vapaa-aika- ja sivistystoimen palveluiden ylläpitämisestä, vapaaehtoistoiminnan edistämisestä, luotettavasta viestinnästä sekä syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäisemisestä.

Suomen kansallisessa riskinarviossa 2018 tunnistetaan seuraavat riskit/uhat:

Informaatiovaikuttaminen
Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus
Sotilaallisen voiman käyttö
Terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta
Laajamittainen maahantulo
Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen isku
Isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä
Julkisen talouden häiriö
Rahoitusjärjestelmän häiriö
Voimahuollon häiriöt
Sähkösaannin suuri häiriö
Polttoaineiden saannin vakavat häiriöt
Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien häiriöt – kyberuhkat
Viestintäverkkojen ja -palveluiden vakavat häiriöt
Logistiikan häiriöt
Terveysturvallisuuden häiriöt
Vesihuollon häiriöt
Elintarvikehuollon häiriöt
Laajat onnettomuustilanteet

Satakunnan osalta mainitaan:

Vesistö- ja hulevesitulva
Vakava liikenneonnettomuus
Tulipalo alueellisesti merkittävässä kohteessa
Isojen väkijoukkojen liikehdintä
Vakava henkilökoukkuun kohdennettu väkivallan teko
Raju ilma tai muu sään ääri-ilmiö vuodenaikasta riippumatta
Laaja metsäpalo
Yhteiskunnan tärkeän infrastruktuurin häiriötilanne
Ympäristöonnettomuus joko maa-alueella tai merialueella
Kemikaaliteollisuuden suuronnettomuus
Laaja epidemia

1.3 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

1.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Varautumisella tarkoitetaan kaikkia niitä hallinnon ja elinkeinoelämän tai yksittäisen kansalaisen toimenpiteitä, joilla varmistetaan kunnan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu ja muu uhkien torjuntaan ja toiminnan palauttamiseen liittyvä suunnittelu, suunnitelmien toteuttamiseksi tarvittavat etukäteisvalmistelut sekä koulutus ja valmiusharjoitukset. Varautuminen on aina osa organisaation normaalia toimintaa ja samalla osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa.

Varautumisen päämääränä on huolehtia onnettomuuksien ja häiriötilanteiden ehkäisystä, valmistautumisesta toimintaan niiden uhatessa tai sattuesssa ja suunnitella toipuminen. (YTS 2017)

Varautumisessa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja suunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden tulee perustua lainsäädännössä säänneltyihin toimivaltuuksiin.

Varautumiseen sisältyvää suunnittelua kutsutaan valmiussuunnitteluksi. Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, missä voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti ottamalla huomioon myös valmiuslain tarkoittamat poikkeusolot.

Valmiussuunnittelun perustana ovat valmiuslaki ja valtioneuvoston joulukuussa 2017 hyväksymä periaatepäätös Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, joka muodostaa yhteisen varautumisen ja kriisijohtamisen perustan yhteiskunnan kaikille toimijoille sekä eri ministeriöiden ohjeet valmiussuunnittelusta ja varautumisesta. Suomen lainsäädäntö sisältää lisäksi lukuisia varautumisvelvollisuuskohteita, jotka koskevat sekä julkista että yksityistä toimijaa. Valmiuslaki koskee vain julkista toimintaa.

1.3.2 Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu

Jatkuvuussuunnittelun tavoitteena on häiriötilanteiden sietokyvyn kehittäminen ja toimintakyvyn ylläpitäminen.

Kukin toimiala laatii valmiussuunnitelmansa siten, että elintärkeät toiminnot on tunnistettu ja määritetty, niitä koskevat keskeisimmät riskit tunnistettu ja menetelmät toimintojen turvaamiseen häiriötilanteissa kirjattu. Jatkuvuussuunnittelu on prosessi, jossa tavoitteena on häiriötilanteiden ehkäisy, häiriöiden vaikutusten pienentäminen sekä keskeisten toimintojen mahdollisimman nopea uudelleen käynnistyminen häiriöiden jälkeen.

1.3.3 Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen

Päivittäisten sekä poikkeuksellisten tilanteiden ja uhkien edellyttämä johtaminen tapahtuu voimassa olevan hallintosäännön perusteella.

Karvian kunnassa on sovittu vastuuhenkilöiden hälytysjärjestelyistä. Tilat johtamista varten ovat kunnanvirastossa. Normaaliolojen johtamistiloja käytetään niin pitkään kuin mahdollista. Poikkeusolojen johtokeskuksen siirrytään kunnanjohtajan päätöksellä.

1.4 Lainsäädäntö ja ohjeet

Valmiussuunnitelman perustana ovat:

- pelastuslaki 379/2011
- valmiuslaki (1552/2011)
- puolustustilalaki (1083/91) ja lain muutokset 669/1995, 623/1999, 199/2000, 466/2003 ja 1429/2009
- laki huoltovarmuuden turvaamisesta (1390/92) ja lain muutokset 1527/1994, 1632/1995, 688/2005 ja 225/2008
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010 ja 2017
- Suomen kansallinen kriisiarvio 2018
- kunnan hallintosääntö
- Kunnan evakuointisuunnitelma
- Satakunnan pelastuslaitoksen evakuointisuunnitelma

1.5 Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi

Kunnan tasolla uhkia ja riskejä arvioidaan koko kunnan tasolla johtoryhmän toimesta sekä erikseen toimialoittain. Kansallisessa riskiarviossa tunnistetuista uhka-arvioista Karviassa tunnistetaan kaikki riskit.

1.6 Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Uhka-arvioinnissa tehtyjen havaintojen perusteella kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että varautumiseen liittyvä suunnittelu on kokonaisuutena ajan tasalla ja havaitut kehittämistarpeet toteutetaan.

1.7 Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat

Varautuminen on osa normaalia organisaation toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset tulee sisällyttää toimialojen toiminta- ja taloussuunnitelmiin.

1.8 Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Varautumiskoulutuksen tavoitteena on, että kaikilla kunnan valmiusorganisaatioon kuuluvilla on riittävä valmius ja osaaminen hoitaa hänelle määrätyt tehtävät myös häiriö- ja poikkeustilanteissa. Koulutusta järjestetään vähintään joka toinen vuosi. Henkilöstö perehdytetään voimassa oleviin suunnitelmiin. Kunta osallistuu maakunnallisiin valmiusharjoituksiin. Erilaisia harjoitustilanteita järjestetään myös itse. Varautumiskoulutusten ja harjoitusten tarpeen määrittäminen ja suunnittelu on johtoryhmän vastuulla yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.

1.9 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa

Vastuu varautumisesta ja valmiussuunnittelusta on niillä, jotka muutoinkin vastaavat kunkin organisaation/ yksikön johtamisesta.

1.10 Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Valmiuslain 12 §:ssä säädetty varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista. Säännös koskee myös kunnan tai kuntayhtymän liikelaitosta, mutta se ei koske viranomaisten yksityisiltä palveluntarjoajilta ostamia palveluita. Ulkoistaessaan palveluita on kunnan huolehdittava kyseisten toimintojen jatkuvuudenhallinnasta sopimuksin. Palvelusopimuksessa palvelun tarjoaja esittää, miten kyseinen palvelu järjestetään myös normaaliajan häiriötilanteissa sekä poikkeustilanteissa. Ulkoistettujen palveluiden toimivuus tulee varmistaa valvonnalla ja tarvittaessa yhteisin harjoituksin. Jatkossa uusia sopimuksia tehtäessä kunnan tulee tarvittaessa varmistaa, että palvelun tuottaja on ottanut huomioon varautumiseen liittyvät asiat.

1.11 Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Yhteiskunnan infrastruktuurin toimivuuden tärkeys edellyttää, että kunnalla on oltava hyvät yhteistoimintasuhteet alueella toimiviin energia-, tele- ja muihin toiminnan kannalta tärkeisiin yrityksiin sekä keskeisiin viranomaisiin. Myös kunnan alueella toimivat yritykset ja vapaaehtoisjärjestöt ovat keskeisiä yhteistoimintatahoja kunnan varautumisessa. Aluehallintovirasto sovittaa yhteen alueen varautumista ja lisäksi hoitaa sille varautumisessa osoitettuja tehtäviä, joista tärkeimpiä ovat:

- viraston valmiussuunnittelutehtävät
- johtamistilojen varustaminen ja tarvittavien viestiyhteyksien ylläpito
- tilanteen edellyttämää alueellista tilannekuvaa kokoavan tilannekeskuksen perustaminen.

Viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella, AVI tukee toimivaltaisia viranomaisia ja tarvittaessa sovittaa yhteen niiden toimintaa.

Kunta käy säännöllistä vuoropuhelua varautumisesta ja häiriötilanteiden hallinnasta kolmannen sektorin kanssa. Kunta ja vapaaehtoiset kokoontuvat tarvittaessa pohtimaan arjen turvallisuuden edistämistä eri teemojen kautta.

1.12 Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

Eri toimialojen valmiussuunnitelmat laaditaan kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan linjausten mukaisesti.

1.13 Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan pelastuslaitos vastaa kuntien valmiussuunnittelun koordinoinnista, neuvonnasta ja ohjauksesta. Tavoitteena ei ole suorittaa kuntien tai niiden toimialojen valmiussuunnittelua vaan tukea sitä muun muassa järjestämällä koulutusta ja työpajoja sekä välittämällä käyttökelpoista materiaalia ja malleja kuntien käyttöön. Valmiussuunnitteluun tukeen käytetään arviolta yksi henkilötyövuosi koko Satakunnan alueella.

2. Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

2.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Karvian kunnan keskeinen päämäärä häiriötilanteissa on varmistaa kunnan toimintojen jatkuvuus.

Tehtäviä häiriötilanteen hallinnassa ovat muun muassa:

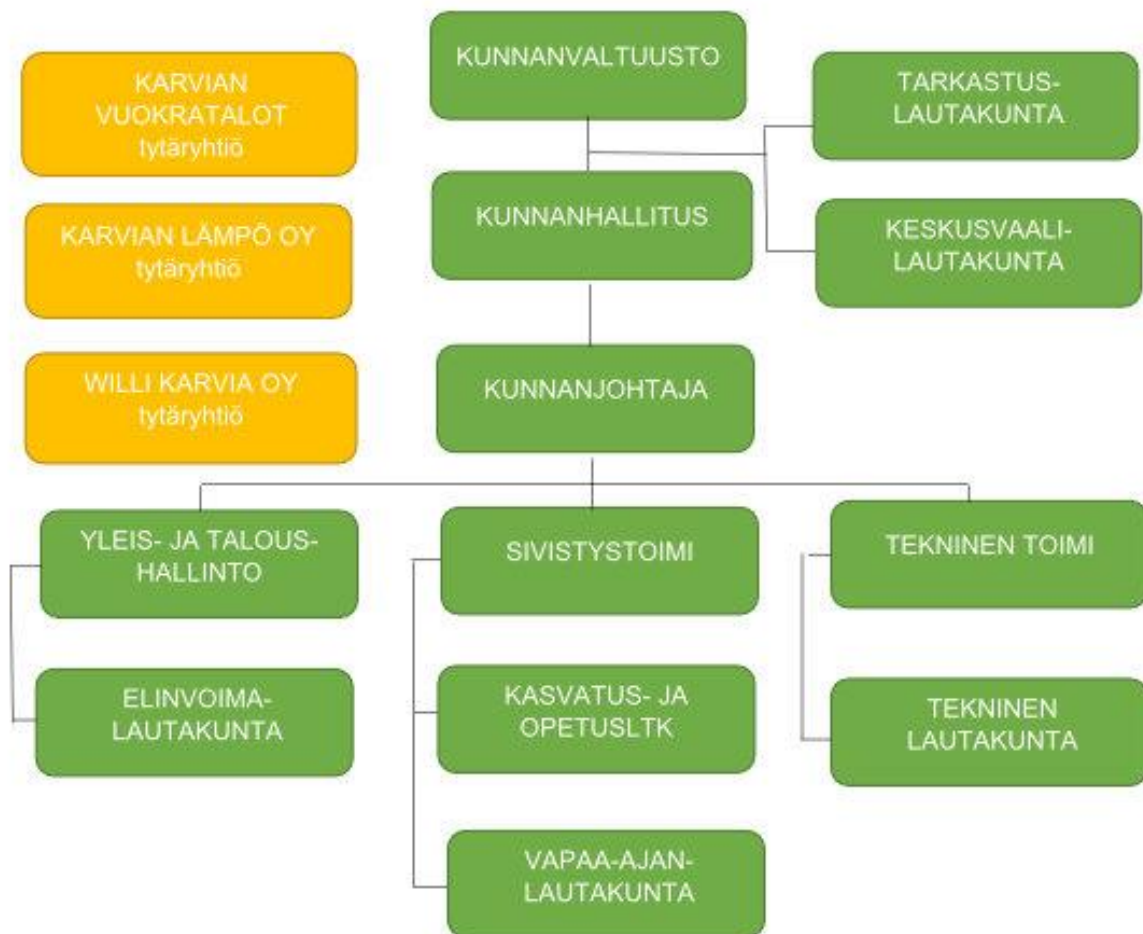
- kunnan asukkaiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen
- häiriötilanteen seurausten minimointi vastatoimenpiteillä
- kunnallisten toimijoiden johtamis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen, eri toimijoiden toiminnan yhteensovittaminen
- kunnan tuottamien elintärkeiden toimintojen ja palveluiden tuottamisen edellytysten varmistaminen ja siihen liittyvä päätöksenteko
- pelastustoiminnan tehokkaan toiminnan tukeminen
- häiriötilanteen akuutin vaiheen jälkeen toipumisvaiheeseen liittyvä päätöksenteko esimerkiksi resurssien käytöstä ja toipumistoimenpiteiden yhteensovittaminen
- jatkuva yhteydenpito ja tiedon välittäminen viranomaisiin ja muihin toimijoihin
- tilannetiedon kokoaminen ja ylläpitäminen, välittäminen ja analysointi
- viestinnän järjestäminen
- ohjeiden antaminen väestölle muuttuvista palveluista

2.2 Uhka-arvioiden keskeiset tulokset

Karvian kunnan uhka-arvio perustuu kansalliseen riskinarvioon.

2.3 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

Karvian kunnan hallinto-organisaatio hallintosäännön mukaan:

2.4 Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämisen- ja informointijärjestelyt

Hälytyskaavio johtoryhmän hälyttämiseen häiriötilanteissa on suunnitelman liitteenä. Pelastuslaitoksen tilannekeskus informoi kunnan johtohenkilöitä vaaratilanteista ja onnettomuuksista.

2.5 Luottamushenkilöelinten informointi

Puheenjohtajistoa sekä kunnanhallitusta informoidaan mahdollisimman nopeasti erilaisista häiriötilanteista. Johtavilla luottamushenkilöillä tulee olla oikea ajantasainen tilannekuva. Häiriötilanteen viestinnästä kulloinkin vastaava viranhaltija vastaa myös luottamushenkilöiden informoinnista.

2.6 Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa

Häiriötilanteiden päätöksenteko tapahtuu kunnan normaalien toimintavaltuuksien ja päätöksentekojärjestelmän puitteissa. Kunnanjohtajan päätöksellä voidaan perustaa tarvittaessa tilannekeskus hoitamaan tilannekuvan ylläpitoa ja viestintää.

2.7 Johtamispaikat

Häiriötilanteen hallinnan ja tilanteen seurannan tehostamiseksi voidaan keskeiset toiminnot keskittää yhteen johtamispaikkaan. Normaaliolojen häiriötilanteissa sekä mahdollisuuksien mukaan myös poikkeusolojen johtamistyöskentely järjestetään kunnantalolla.

2.8 Johtaminen ja tilannetietoisuus

Oikean tiedon saatavuus ja luotettava tilannekuva luovat edellytykset päätöksenteolle. Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamisjärjestelyt ja sitä tukeva tilannetietoisuus ovat kriisivalmiuden kannalta keskeinen osa kokonaisturvallisuutta. Häiriötilanteiden laaja-alaisen vaikutusten ulottuminen useiden hallinnonalojen toimialueelle edellyttää kykyä koota ja välittää poikkihallinnollista ja yhteen sovitettua tilannekuvaa.

Tilannekuva on yksi tärkeimmistä päätöksenteon perusteista kaikilla toiminnan tasoilla. Luotettava tilannekuva sisältää toimivaltaisen viranomaisen käsitys tapahtuneesta ja siihen vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio tilanteen kehitysvaihtoehdoista. Pohja tilannekuvan laatimiselle on liitteenä. Tiedon on kuljettava myös viranomaisten välillä, kunta tulee tiedottaa valtion viranomaisia sekä pyytää heiltä lisäinformaatiota.

2.9 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Häiriötilanteen viestintä on tehostettua viestintää poikkeuksellisessa tilanteessa. Normaalisti tilanteessa siirtyminen kohti häiriötilanneviestintää on usein liukuva. Tehostettua viestintää saatetaan tarvita muulloinkin kuin varsinaisen varautumisen tilanteissa.

Kunta huolehtii tiedottamisesta paikallisella tasolla kunnanhallituksen hyväksymien viestintäohjeiden sekä kriisiviestintäohjeen mukaisesti (liitteenä). Onnettomuus-, uhka- ja erityistilanteissa sekä poikkeusoloissa tiedon tarve kasvaa voimakkaasti. Näissä tilanteissa tiedotustoimintaa on tehostettava ja siihen on varattava riittävästi resurssia. Häiriötilanteiden viestintävastuut on kuvattu kunnan kriisiviestintäohjeessa. Johtoryhmän käyttöön on varattu puhelimia, joiden puhelinnumerot ovat vain viranomaisten tiedossa. Onnettomuustilanteissa tiedotusvastuu kuuluu pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle (pelastuslaitos tai poliisi).

2.10 Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa

Yksittäisissä kohteissa häiriötilanteita hallitaan kohteen turvallisuus- tai pelastussuunnitelman mukaisin toimenpitein, kunnes toimivaltainen viranomainen ottaa johtovastuun. Jokainen osastopäällikkö osallistuu oman toimialansa häiriötilanteen hallintaan ja muutoin yhteistoimintatilanteessa siltä osin, kun hänen toimialalleen on osoitettu tehtäviä. Lähtökohtaisesti kuntakonsernin organisaatio toimii samoin kuin normaalioloissa. Vastuita ja tehtäviä määritellään tarkemmin häiriötilannekohtaisissa tilannekorteissa.

2.11 Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa

Pelastuslaitoksen tehtävät on määritelty Pelastuslaissa. Jos pelastustoimintaan osallistuu useamman toimialan viranomaisia, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja. Pelastustoiminnan johtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Eri toimialojen yksiköt toimivat oman johtonsa alaisuudessa siten, että niiden toimenpiteet kokonaisuudessaan edistävät onnettomuuden tai tilanteen seurausten tehokasta torjuntaa. Pelastuslaitoksen tilannekeskus tiedottaa kunnan johtoryhmää ennakoivasti niin sanotuin vaaraviestein sekä tilanteen aikana tarpeen mukaan.

2.12 Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Kunkin toimintayksikön esimies vastaa siitä, että kussakin kunnan tilassa on ajantasainen ja käyttäjille sekä pelastusviranomaiselle toimitettu pelastussuunnitelma. Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa. Normaaliolojen onnettomuuksissa väestön suojaamisen keskeisiä keinoja ovat suojautuminen asuin- ja muihin sisätiloihin sekä evakuointi. Evakuoinnista on laadittu suunnitelma, joka on tämän suunnitelman liitteenä.

2.13 Toiminnan yhteensovittaminen

Kunnan oman varautumisen ja valmiussuunnitellun yhteensovittamisesta vastaa johtoryhmä. Kunta tekee kiinteää yhteistyötä erilaisten alueellisten toimijoiden kanssa yhteistoiminnan varmistamiseksi.

Näitä ovat esimerkiksi hyvinvointialue, kuntayhtymät ja muut alueelliset toimijat, muut kunnat, keskeiset elinkeinoelämän toimijat, valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto, puolustusvoimat, järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat

3. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

3.1 Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin

Poikkeusolot astuvat voimaan valtioneuvoston asetuksella. Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa ja puolustustilalailla erikseen säädetty tilanteet. Poikkeusoloja valmiuslain 3 §:n mukaan ovat:

- Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila
- Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka
- Väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat
- Erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila
- Vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti

Valmiuslain 4 §:n mukaan viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään nähden. Lain mukaisia toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönotolla voi olla monenlaisia vaikutuksia kunnan toimintaan.

Toimintavaltuudet voivat vaikuttaa muun muassa:

- velvoitteita lisäävästi (esimerkiksi säännöstelyn toimeenpano ja valvonta)
- velvoitteita supistavasti (esimerkiksi opetuksen keskeyttäminen, luopuminen määräaikaisten noudattamisesta)
- kunnan hallinnon järjestämiseen
- kunnan toimintaan, toimintaympäristöön ja toimintaedellytyksiin muutoin (esimerkiksi palkkasäännöstely, työvelvollisuus, valtion maksatusten siirtyminen ja niin edelleen)

Toimialojen valmiussuunnitelmissa määritellään korostuvat ja väistyvät toiminnot. Korostuviksi on katsottava ensisijaisesti elintärkeät toiminnot. Väistyviksi toiminnoiksi tulisi ensisijaisesti katsoa sellaiset kunnan toiminnot, joiden keskeyttämisestä ei aiheudu kuntalaisille vakavaa haittaa tai pysyviä menetyksiä. Keskeytyspäätöksessä on huomioitava vapautuvien tila- ja henkilöstöressurssien käyttömahdollisuudet korostuviin tehtäviin. Tehdyt päätökset saatetaan välittömästi johtoryhmän ja edelleen luottamushenkilöiden tietoon.

3.2 Kunnan hallinto poikkeusoloissa

Kunnan päätöksenteko saattaa poikkeusoloissa edellyttää erityisjärjestelyjä, jotta nopea reagointi erilaisiin häiriöihin mahdollistuu. Erityisjärjestelyitä varten valmiuslain 108 §:ssä on säädetty kunnan hallinnosta. Sen estämättä, mitä kuntalaissa säädetään, valtuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi. Valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä.

Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädettyistä asioista. Kunnanhallituksen on mahdollisimman pian saatettava päätökset valtuuston päätettäväksi. Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta. Sama pykälä koskee myös kuntayhtymää.

3.3 Valmiustoiminta poikkeusoloissa

Poikkeusoloihin siirtymisen perusteet ilmoitetaan kunnille valtioneuvoston antaessa asetuksen, jolla todetaan maassa vallitsevan poikkeusolot. Menettelyä edeltää yleensä ennakoita havaittavissa oleva uhka, josta kunnat saavat ennakkotiedon valtionhallinnosta. Ennakkotiedon saatuaan uhkan arvioidulla vaikutusalueella sijaitseva kunta ryhtyy toimenpiteisiin siirtyäkseen tehostettuun valmiuteen. Tällöin tiedetään, mihin kunnan toimintoihin uhka kohdistuu ja voidaan ennakoida sen vaikutuksia kunnan toimintaan ja asukkaisiin.

Tehostetussa valmiudessa toimintaa tehostetaan tarkoituksena hallita uhkaava tai jo syntynyt häiriö- tai poikkeustilanne. Tehostetussa valmiudessa toimitaan vielä hallinnonalakohtaisin sisäisin päätöksin. Toiminta on yhteistoimintatahojen ja kunnan omien toimintojen jatkuvuuden varmistamista, kriisijohtamisen toimivuuden testaamista ja tarvittaessa parantamista. Tällöin suoritetaan myös kriittisten materiaalien ja laitteiden täydennys Hankinnat.

Asetuksen astuessa voimaan siirrytään täysvalmiuteen ja toimitaan niitä toimivaltuuksia käyttäen, jotka valmiuslaissa säädetään. Täysvalmiudessa otetaan kaikki voimavarat käyttöön ja lopetetaan toisarvoiset toiminnot. Varaudutaan työskentelemään vuoroissa ja päivystämään jatkuvasti.

3.4 Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut

3.4.1 Henkilöstön varaamisen vastuut kuntakonsernissa

Henkilövaraukset tehdään vakiolomakkeella puolustusvoimien Lounais-Suomen aluetoimistoon. Varattavaksi tulisi esittää ensisijaisesti yli 35-vuotiaita henkilöitä. Kunnan tulee ilmoittaa aluetoimiston päätöksestä varatuille henkilöille. Varaukset tulee tarkastaa vähintään kolmen vuoden välein ja aina, kun organisaatiossa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Henkilövaraukset liitteenä (salassa pidettävä)

3.4.2 Vastuut rakennusvarauksista

Tällä hetkellä mikään valtion viranomainen ei koordinoi rakennusvarauksia. Lähtökohtaisesti kunnat saavat pitää omat rakennuksensa omassa käytössään.

3.4.3 Vastuu ajoneuvo- ja työkonevarauksista

Ajoneuvo- ja työkonevarausten hallinnoinnin vastuut valtionhallinnossa eivät tällä hetkellä ole selvät, eikä varauksia koordinoivaa tahoja ole. Lähtökohta on, että kunta saa myös poikkeusoloissa pitää omistamansa ajoneuvot omien palveluidensa turvaamiseen.

3.5 Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Karvian kunnan väestönsuojelun tavoitteena on, että väestö kyetään suojaamaan normaaliolojen onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä poikkeusoloissa siten, että ihmishenkiä ei menetetä puutteellisten suojaamismahdollisuuksien vuoksi. Suojautumiskeinot ovat suojautuminen sisätiloihin ja evakuointi vaaralliselta alueelta.

Pelastuslaitoksen vastuulla on alueen väestön suojaamisen suunnittelu yhteistyössä alueen kuntien ja muiden osapuolten kanssa. Keskeistä väestön suojaamisessa on suojautumista koskevien ohjeiden antaminen väestölle. Karvian kunnalla ja Satakunnan pelastuslaitoksella on evakuointisuunnitelmat.

Pelastuslain 14 §:n mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan

- ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä
- varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa
- varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät
- ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.

4. SUUNNITELMAN LIITTEET (salassa pidettävät)

Kriisiviestintäohje
Tilannekuvapohja
Henkilövarauslista
Toimialojen valmiussuunnitelmat 3kpl
Karvian kunnan evakuointisuunnitelma
Satakunnan pelastuslaitoksen evakuointisuunnitelma
Hälytyskaavio
Tilannekohtaiset häiriötilanteiden toimintakortit